

TIDEVARVET

Nr 49. 4 dec.

Tidevarvet Nr 49

Vi he i detta nummer av Tidevarvet nöjet att som medarbetare hälsa professorn Signe Henschen, f. Thiel. Hon ställer läsarna inför ett betydande konstverk, Riksdagshusets nya freskomålningar, vilka i dagarna slutförts av Georg Pauli efter Axel Törnemens skisser. Tavlan, som är fogad till artikeln, föreställer Götterborgs hamm.

Vårt veto, veckans ledare, riktar sig mot tidens intressepolitik.

Vad är kvacksalveri? Den alltid aktuella frågan slängs fram av doktor Ada Nilsson.

Emy Ek fortsätter i detta nummer sin artikel med Bönnellycke och världskriget.

När jag visar mina siffror, ger man sig är en intervju med innehavaren av en resebyrå i Finland.

"Åventyr", Anna Lenah Elgströms nya bok, annäles av S-L-w.

Ulla Linders nya roman Vår Herrens Kvarnar anser signaturen K vara en värdfull kulturrörelse i all synnerhet För oss, som bara kan åttat.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 52
STOCKHOLM

Hostol bröstkaramell
finnes överallt

Smakfulla kranser, alla priser

La fleuriste

Alln. N. 6286, Rika 2590 6 Malmorgsg.

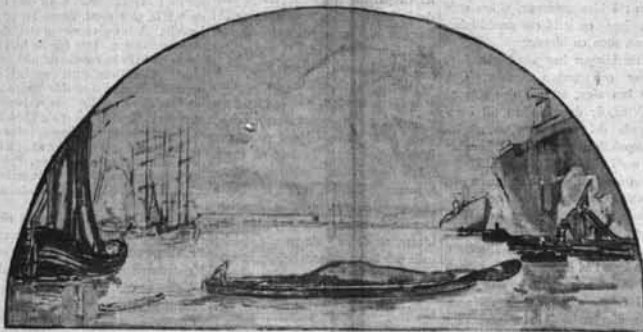
MAGASIN
YVONNE

Enklare och finare klädningar.
Billiga priser Tel.: Norr 56 67.
Drottninggatan 20, Stockholm.

Vid köp och försäljning av böcker
vänd Eder till
Klommings Antikvariat
Malmskillnadsgatan 26, Stockholm.
Tel. 1079. Norr 67 38.

ANTOINETTE W. NORDINGS
Eau de Cologne

Husmoderns arbete

Riksdagshusets nya freskomålningar.

Av Signe Henschen.

"Lycklig den som dör ung", sucka vi ibland. Vi tänka då på all smärta och besvikelse, som den tidigt bortgångne sluppit, kanske också på lyckan att få gå, innan ännu livet hunnit förläcka. Men när en man dör vid mitten av sin brådskande arbetsdag, lämnande sitt verk halvfärdigt efter sig, då kunna vi inte annat än se en meningslös oordning och grymheter i denna händelse. Penseln föll plötsligt ur Axel Törnemens hand julen 1925. Hans verk stod där oavslutat, hans skisser till prydnade av de fortfarande tomma fälten i andra kamrarna voro väl färdiga, men själva dessa fält hade han ännu icke fått begynna att bemåla. Då tog en konstnärskamrat i ädel självförglömme upp hans fallna pensel, och resultatet av detta är de nyigen fullbordade fem freskomålningar i riksdagshuset, utförda av Georg Pauli efter Axel Törnemens skisser.

Redan 1906 deltog den då blott 26-åriga Törneman i en öppen tävling för prydnaden av riksdagshusets andra kammar med freskomålningar och ådrog sig genast uppmärksamhet. Efter förnyad tävling gingo hans tre förslag Engelbeck, Torgny Lagan och Vårkåsen med glans igenom. Så småningom fick han utföra dem, de blevo färdiga 1912. Två år därefter erhöll han i uppdrag att dekorera de fem återstående fälten i förbindelse med ändring av färgen på trivirket i kamrarna. Hans inlämnade skisser antogs enhälligt — allt artade sig

väl, men så kom kriget. Man nödgades avstå från all lyx och dra in på alla onödiga utgifter, och till dessa räknades också andra kamrarnes försånande med konstverk. Törnemens uppgift ställdes på frambuden, och han kunde därutur insett fögöra. Emellertid gingo åren. Törneman återkom gång på gång och påmindet länge förgäves om sin sak. Antligen hörde man honom, han skulle till slut få utföra det verk, som så mycket låg honom om hjärtat, men då det var 1925 — befanns det, att skisserna, som varit i förvar i riksdagshusbyggnaden, voro spårlost försvunna. Man letade och letade förgäves. Av denna orsak fick Törneman i uppdrag att inkomma med nya skisser, och dessa, som både till ämne och målningsätt voro olika de föregående, utföll till vederbörandes fulla belåtnhet för att icke säga mer. Under tiden hade de förlorade skisserna återfunnits bakom ett skåp, men Törneman ville då ej vidare begagna sig av dem, emedan han tyckte bättre om sina senare skisser och under det sistå året ägnat dem så mycket av sin kraft och skaparglädje. Så stod saken, då den otämlärbärgige liemannen kom och skördade en konstnär, stadd i sjundans utveckling och framstrikdande, fylld av idéer och planer, arbetsviktig mitt uppe i sina halv-färdiga skapelser; en eldig konstnärssjäl släcktes i förtid, döden tvångade Axel Törneman att lämna verket ofullbordat.

Vad skulle man nu göra? Man be-

klagade, att Törneman låtit sitt arbete så länge uppskjutet, tills det blev för sent, man ångrade den orätt, som därmed gjorts honom, och kände det som en förpliktelse att om möjligt likväl fullfölja hans uppsåt, att dock låta andra kammaren rymma det samlade uttryck för Törnemens konst, som avsetts. Konstnären hade själv, enär han de sista månaderna av sitt liv ibland känt sig sjuk och då umgäts med tanken på döden, en gång yttrat till sin hustru: "Går jag bort, så till förstora skisserna på väggen." Man vände sig ut till Konstakademien för att få ett sakkunnigt råd, huruvida det vore möjligt, att låta en annan konstnär utföra målningarna efter Törnemens skisser. Konstakademien majoritet avrådade, och det sägs till och med, att den hänvisade till en inom dess egen krets utpekad kandidat, som gärna ville disponera de ifrågakvarande fälten. Detta svar behagade föga vederbörande och då i samma vecka konstnären Georg Pauli, därtill ombedd av fru Törneman, erbjöd sig att slutföra arbetet, beviljades denna hans framtal. Pauli utvalde med omsorg tre medhjälpare, Magnusson, Helmfriid och Lindvall, vilka i somras tillsammans med honom och under hans ledning utförde det delikata uppdraget och löste det svåra problemet på ett sätt, som man lugnt kan anse för det lyckligaste under förhållande omständigheter.

Att en konstnär av Paulis rang, att (Forts. å sid. 6)

Nr 49. 4 ärg. 1926

Mannen som tor till Lissabon.

"Konsten för 15,000 år sedan!" Arkeologen dr Hanna Rydh har i ett föredrag under denna rubrik i kom i sin vackra bok om Grottmäniskornas ärtusenendelått oss spralla över avgrunden — tidaskodenas avgrunder och de bottenlösa djup som ett skapande geni alltid rinner upp i allfarvägen, där utvecklingen knogar framåt.

Ett geni målar djurhjärder kring den primitiva tanken, att lika gör lika, att bilden av jaktledaren gör jaktlyckan — och därvid skapas ett konstverk, som efter 15,000 år upptäckes och framstår som fullt "modernt"! Och vilket är mera hämmande, detta, eller att ett skapande geni för tvåtusent år sen talade de enklaste ord, att den, som vill vara framst, han vare allas tjänare; eller att den som är utan skuld, han kaste första stenen, men därför att tanken är så svindlande up, har den ännu av utvecklingen allte intet tillfogat, fast orden sagts och lästs varje dag sen Jesu.

Emellertid — gåtfulla och måktiga tåga bufflar och mammutdjur, rusa vilddästar och renar fram i grottonas orörliga djup, ströa emot oss som andeväns konstnärernas handsvetvåk — själmslösbarn, det första och det sista redskapet, skapas av konst, förare av odlingens verktyg och dödens vapen.

En liten bild av livet, ur vårt vanliga, mögligaste liv, blott påkostat under doktor Rydhs föredrag genom lärundensans halvdagar.

Det var år 1898 Grottmålningar var ännu något fullständigt okänt. Men i en grotta vid Spaniens norra kust, vid Altamira, gick en man och letade fynd i det måktiga kulturlaget. Hans lilla tidriga dotter gick för sig själv i grottan och sjökulerade — och blev präglat av denna spökjagade världens förgångna tidsålders djurlytar.

Efter två år för fadern, så lekman han var, med ett skrivet fördrag till Lissabon för att på en arkeologkongress meddela upptäckten. Många ej hans hjärna log i bröstet? Men vad händer. Inom dagen får detta föredrag rullat upp, var han så utstrålad av kongressens livliga följare, att han flydde — från sitt föredrag, från kongressen, hem till Altamira! Tolv eller femton år senare upptäcktes grottmålningar i Frankrike. De blev erkända, och Altamira blev också erkänt. En ny värld för vetenskaplig forskning har öppnats och världens skapning.

Det finns en del av en tidigt borjungen konstnär, Mariel Löwenholm, som berättar denna gamla gamla och väl vetiga historia. Diästen handlar om droten, den underliggaste av alla (ågar, och någon som varit med om det som förut skildrats hänt:

Jag har skjutit en dront! Jag har skjutit en dront!

Mina bröder, stå upp er av måktiga rol i kunden vil aldrig er tänkt något såmt i krasse förkämpare och vana här tro. Han var stor, han var brun, och han skrek som ett lejon, som ett lejon, och vingarna klappade som på en kväva. Då han föll till det rum, där som fiskarna bo.

Jag har skjutit en dront — jag har skjutit en dront. Och nu går jag till byn där som bröderna bo.

Nu vänder jag åter, men tom är min kont och jag ropar ej mer: tallyho, tallyho! Och jag talar väl ej om det undret, som skett!

Jag känner er väl. I ha's förr mig belett, i krasse, förkämpare och sams att tro. H. L. H.

Bison. Grottmålning

Prenumerera på Tidevarvet 1927

Decembernnumren gratis!

PRESENTKORT kunna rekvideras mot postförskott TILL JULKLAPP.

består till icke rings del i utväljandet av de bästa inbopkällarna För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen: Högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag. Slussplan 1, 2 tr. Stockholm. REDAKTOR: Elis Wägnar. Mottagningstid kl. 10-11. EXPEDITION: Telefon Norr 48 42. PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:-, halvår kr. 3:50, kvartal kr. 2:-, Lösnummer 15 öre. ANNONSPRIS: per millimeter. Textsida eller särskilt begränsat plats 20 öre. I text 22 öre. Rylander & Olsson Boktryckeri STOCKHOLM 1906.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar Slussplan 11 torsdagar 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Malmroregatan 3, Stockholm. Telefon 244 88, Norr 244 19. Familjerätt, Hysrändren. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från ländorten besvaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Lilla Vattug 14. Tel. 75 35. Norr 183 66. STOCKHOLM. SPECIALITET: Familje- och arvskärl. Brottredning och testamenten, förvaltningsfördrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Norrindragatan 8-10, Stockholm. Tel. 147 99, N. 101 50.

Infört genom Stockholms Läkarförening. Dr Harald Österberg Inverlöjd sjukdomar. Lung-, mag- och tarmsjukdomar. Hanterkarlagan 18-20, 2 tr., hiss. (Sv. Kungshuset). Mottagn. vard. 3.30-5, sönd. 10.30-11 samt enligt avtal pr tel. Kungsh. 30 40.

Doktor Inez Laurell Sibellegatan 9. Södm. Tel. 741 71. Homeopatisk behandling. Tid för mottagningen beställes per telefon, helst 9.30-10 im.

Doktor i hänsyn Hår- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar. Karlavägen 46, Stockholm. Mottagning och överenskommelse per tel. 709 18, kl. 10.30-12.

Elektro-Medicin Kungäppan 13. Tel. 8 3446. Fördägliga Fysiologiska Bakterioanalyser. Södra Hagel-Prästgården. Diagnostik info 3.30. Svarstid info 1.40. Häftigt info 3.00. Frysad info 3.00. Turklätt hud (svettlös) per tel. 3.40. Injektion info 1.40. Ljusbad & Massage info 1.10. Elektr. kurbad info 2.00. Medicinska bad info 1.50. Lokal Massage info 1.00. Massage info 3.30. Log. Skötsel, Kostadpr. Inomhållning. Dr. C. Almqvist, Sjukv. Kgl.

Vita Korsets Sjuk- & Operationsavdeln. Bunkbergsgatan 11 (i. d. Florag. 12). Tel.: Förest. N. 12 50, Avd. 92 56. 2/2-1 Ej ändrade telefonnummer. Se katalogen

Vårt veto.

Det är tydligt att där finnas två huvudriktningar i vårt politiska liv, den ena åt vägen, den andra åt vänster. Efter valen har detta blivit ännu mera klarlagt. Men det är svårt för oss att urskilja, om det verkligen är en höger- och en vänsterriktning — om då inte i stället arbetat sig fram två klassmotsatser, vilkas strid blir, inte en strid om samhällsformerna, utan en klasskamp.

Utvecklingen har alltid gått över höjder och genom vågdar. Och man kan säga, att när den står på höjderna, är dagepolitik till övervägande del samhällspolitik, när intressepolitiken tar överhand, kommer den ner i vågda. För samhällspolitiken fordras ledare, som kunna stå i sin personlighets makt och kraft, intressepolitiken däremot leder sina ledare. Men i alla tiders dagspolitik finns där något av samhällspolitik, och något av intresspolitik, vilkendera som än är rådande, där måste alltid finnas möjligheterna till upp- och nedgång. Under utvecklingen görs uppenbar historien ständigt nya former. Samhällspolitiken har skapat sina former genom skeden av enväldie och fävalde fram emot målet att stifta lagar och lösa samhällsfrågor i demokratisk anda. Intressepolitiken har också den tagit sig olika uttryck. Men det ser nästan ut, som om dess perioder följt krigen i spår. Karl XI:s onydigtghetsålder var ju en sådan period. Då var det de stora herrarna, som tillskandade sig makt och gods. Det var efter 30-åriga kriget och Karl X Gustafs krig. Vidare — under frhetsiden, då upplomstrade närings- och andlig odling, men stäckades sedan av intressepolitiken, allt hantad att komma i läggval genom att rättsbegrepen blevo stålstruken, rikets ämbeten och förtroendepersoner köptes och såldes. Och efter världskriget, vad är det, som betecknar vår egen tids politik? Den har blivit ett läggspel. Vi kunna skylja på det proportionella valsättet, men utan tvivel frambringer tiden det valsystem, som bäst ger uttryck åt dess idé. Vårt politiska liv är byggt på räknekosten, och den här givetvis samman med intressepolitiken. Vi åro nere i vågda.

Vilket är då det politiska läget? Vi måste först göra klart för oss att orsaken här till inte är att söka enbart hos de nu till synes handlande personerna, de åro endast barn av sin tid. Frisinnade och liberaler kallas regeringspartier. Men man kan knappast benämna dem så. Det har sagts på den del håll, att efter utgången av valet borde regeringen avgå. Men ett sådant påstående är näppeligen befogat, om man närmare undersöker den invecklade situationen. Detta är icke en parlamentarisk regering. Men det är icke heller en samlingsministär! Snarare då en expeditionministär! Men inte det heller. Den har rätt och slätt kommit till som ett utslag av tidens politiska idé, det är den, som för statsordet. Det är tungan på vägen — en dala ord, som vi hört intill leda, ibland på allvar, ibland på skämt. Tungan på vägen måste i proportionalismens och räknekosten tidsålder en gång också komma därhän att tillsätta regering. Det förklarar alltsammans! Det förklarar, att dessa båda partier, frisinnade och liberaler, som bekämt varandra under valen, ginga tillsammans för att bilda ministär, det förklarar, att de kunde göra det utan återföring, utan någon gemensam grund och utan samarbete efteråt. Det förklarar, att regeringen pekar åt höger, folket i val åt vänster. Att de frisinnade, som utgör det största partiet, vid andrakammarvalen slagit ut en av de mest framstående liberalerna, hindrade inte honom från att gå med i regeringen, det inverkade inte heller på en annan av de liberala regeringsmedlemmarna, ått han av de frisinnade petades i sitt läv till landsmansvalen. Det är icke som representanter för mellansparterna, för liberalism eller frisinne, de bilda ministär. Regeringen representerar dagepolitiken: tungan på vägen. Därför är det också naturligt, att denna regering inbefaller borgerlig samlung. Genom att hjälpa högern hindrar man socialdemokratisk majoritet, churu man fransäger sig eget initiativ — det är inte för att hjälpa högern eller stjälja socialdemokraternas uttan för att behålla tungan på vägen. Parlamentariskt sett sker allt i förvirringens tecken, men egentligen är det alldeles följdriktigt.

WOLMUTH-METODEN. Medel till den av tusselst. beprövade. Begår smittliga kostnadslösa uppgifter. WOLMUTH-CENTRALEN, Kungäppan 13, Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 51 37.

ASTRAS Barnpuder Antiseptiskt ströpulver mot hudsjukhet och skämder hos spädbarn. Helande och smärtstillande vid liggsår, skavsår och dylikt. Burk med ströök. Kronor 1:-. Färdläs & apotek och i tekniska affärer.

Åderlåtning är säkraste botemedlet mot åderförkalkning, sömnlöshet, nervositet och andra former av blodfårkämningar (dyskemi), med därv följande sjukdomar: slag, hjärnförämning, svulstbildning av olika slag, såsom lymphomer, sarcomer, kräftsvulster m. m. Åderlåtning verkställes av JEAN EKI. NGREN Faltskärsmästare. Examinerad 1885. Sibellegatan 8, vid Ladugårdslandstorg.

skan här till inte är att söka enbart hos de nu till synes handlande personerna, de åro endast barn av sin tid. Frisinnade och liberaler kallas regeringspartier. Men man kan knappast benämna dem så. Det har sagts på den del håll, att efter utgången av valet borde regeringen avgå. Men ett sådant påstående är näppeligen befogat, om man närmare undersöker den invecklade situationen. Detta är icke en parlamentarisk regering. Men det är icke heller en samlingsministär! Snarare då en expeditionministär! Men inte det heller. Den har rätt och slätt kommit till som ett utslag av tidens politiska idé, det är den, som för statsordet. Det är tungan på vägen — en dala ord, som vi hört intill leda, ibland på allvar, ibland på skämt. Tungan på vägen måste i proportionalismens och räknekosten tidsålder en gång också komma därhän att tillsätta regering. Det förklarar alltsammans! Det förklarar, att dessa båda partier, frisinnade och liberaler, som bekämt varandra under valen, ginga tillsammans för att bilda ministär, det förklarar, att de kunde göra det utan återföring, utan någon gemensam grund och utan samarbete efteråt. Det förklarar, att regeringen pekar åt höger, folket i val åt vänster. Att de frisinnade, som utgör det största partiet, vid andrakammarvalen slagit ut en av de mest framstående liberalerna, hindrade inte honom från att gå med i regeringen, det inverkade inte heller på en annan av de liberala regeringsmedlemmarna, ått han av de frisinnade petades i sitt läv till landsmansvalen. Det är icke som representanter för mellansparterna, för liberalism eller frisinne, de bilda ministär. Regeringen representerar dagepolitiken: tungan på vägen. Därför är det också naturligt, att denna regering inbefaller borgerlig samlung. Genom att hjälpa högern hindrar man socialdemokratisk majoritet, churu man fransäger sig eget initiativ — det är inte för att hjälpa högern eller stjälja socialdemokraternas uttan för att behålla tungan på vägen. Parlamentariskt sett sker allt i förvirringens tecken, men egentligen är det alldeles följdriktigt.

den inte, så måste där komma något nytt med bärande kraft och levande liv, som med hänförelsens makt samlar skarnorna alltrifån de djupa ledan. Då ramlar den borgerliga samlungen. Men skall intressepolitiken segra i våra dagar, så måste det ske genom ett övergång till klasskamp, till tvåpartisystemet. Då bli mellansparterna obehövliga; det blir inte tillfylligt till hjälpa högern, man måste bli höger. D. v. s. man ställer sig på den sida, där man har något att försvara, vare sig det är ägodelar eller rättigheter. Den borgerliga samlungen, fränsett att den strider mot en radikal uppfattning, har således ingen vinst att vänta. När räknekosten fullbordat sitt verk, visar den sin begränsning, när siffror och konton stämna, är bokslutet färdigt, och man lägger upp en annan bok.

Även om de enskilda intena kunna genomföra en liberalismens seger, segern för en ny radikal uppfattning, så kunna de dock säga sitt veto till förmån för samhällspolitiken. Som sagt — också i de djupa vågda, larna finns där i å g o en genklang för samhällspolitik. Där måste finnas något att icke äkta patos i konservatismens värnande av det bestående och arbetarpartiets kamp för de svagast ställda i samhället, där måste finnas något av icke äkta patos hos artagnarna till Johan Gabriel Richers och Erik Gustaf Geijers liberalism, så att vårt politiska liv ska kunna realiseras, så att mäktiga lyfta en kommande tids historia ur vågda en emot höjderna.

ÖstermalmsNya Fårlossningshem. SKEPPEAREGATAN 27, 4 tr. (hiss) STOCKHOLM. Tel. Fårlossningshem, 708 00, Fårlossningshem 708 02. Friit val av läkare.

Fru Emma Holmin. Manicure, Fårbehandling, Fårskador behandlas. Hygienisk ansiktsbehandling med Massage, Elektricitet, Violeta strålar och Vibrator. Cremer m. m. till salu. Låstmåskaregatan 2. Tel. Norr 238 06.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå. Inskaffar sjuksköterskor och barnsköterskor. Vallhallavägen 18, II, Stockholm. Tel. 801 St. N. 241 13.

Werners Sjukhem. Linnégatan 7, 5 tr., Stockholm. Mottagar alla slags medicinska sjukdomar, Diet och kuddbehandling efter läkarens ordinationer. Måltidsinackorderingar med diet mottagas. Innehavare: Röda Fårsystemet. Tel. 722 60. Märta Pauer.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling. bortt av värnor, bruna fläckar, liktorser med violeta strålar. Gen hårtållt brett med elektrolytbehandling. Manicure, Pedicure för damer och herrar. HILDA JONSON. Götgatan 18. Tel. S. 332 00. Stockholm.

Auktoritet.

Polisens upprådande under den sista tidens strider i Malmö har blivit bndom på olika sätt. Man har klandrat dess brutalitet, man har försvarat det, man har beklagat att polisen inte fullföljde den inslagna vägen för uppråthållande av sin makt. Den händelse, som gjort polisen i Malmö aktuell, var, som bekant, följande: Redan i somras uppdes avtalet vid A. W. Nilssons barnvagnfabrik i Malmö. När man inte kunde träffa nytt avtal, gingo arbetarna i strejk. Arbetsgivaren gort strejkbrytare i sin tjänst. Inte förrän helt nyigen inträffade emellertid det, som gjort Malmökonflikten synlig och uppmärksamrad framför andra arbetskonflikter. En strejkbrytare, som sågdes förut ha gjort sig illa känd, misshandlade en strejkande arbetare, så att han dog av skadorna. Efter detta var striden i full gång. Polisen kommanderas ut för att hålla ordning

den inte, så måste där komma något nytt med bärande kraft och levande liv, som med hänförelsens makt samlar skarnorna alltrifån de djupa ledan. Då ramlar den borgerliga samlungen. Men skall intressepolitiken segra i våra dagar, så måste det ske genom ett övergång till klasskamp, till tvåpartisystemet. Då bli mellansparterna obehövliga; det blir inte tillfylligt till hjälpa högern, man måste bli höger. D. v. s. man ställer sig på den sida, där man har något att försvara, vare sig det är ägodelar eller rättigheter. Den borgerliga samlungen, fränsett att den strider mot en radikal uppfattning, har således ingen vinst att vänta. När räknekosten fullbordat sitt verk, visar den sin begränsning, när siffror och konton stämna, är bokslutet färdigt, och man lägger upp en annan bok.

Även om de enskilda intena kunna genomföra en liberalismens seger, segern för en ny radikal uppfattning, så kunna de dock säga sitt veto till förmån för samhällspolitiken. Som sagt — också i de djupa vågda, larna finns där i å g o en genklang för samhällspolitik. Där måste finnas något att icke äkta patos i konservatismens värnande av det bestående och arbetarpartiets kamp för de svagast ställda i samhället, där måste finnas något av icke äkta patos hos artagnarna till Johan Gabriel Richers och Erik Gustaf Geijers liberalism, så att vårt politiska liv ska kunna realiseras, så att mäktiga lyfta en kommande tids historia ur vågda en emot höjderna.

på de demonstrerande människoskarnor, som samlades utanför fabriken kvällen efter kväll. Poliserna gjorde vad de kunde för att uppråthålla sin auktoritet, men deras sårbar och battonger och framför allt — den ridande polisens chocker gjorde fientligheterna skarpare och villervalla större. Efter flera dagars försök att med allt hårdare medel återställa lugnet, träffade polismästaren i Malmö överenskommelse med Malmö fackliga centralorganisation om att denna skulle låta sig uppråthålla ordningen. Lugnet inträdde nästan genast. Den ridande polisens drog in. Inga folksamlingar upprådade vidare. Vad inre polismakten förmådde, lyckades centralorganisationen uppnå.

Den officiella auktoriteten har hittills uppråthållits enligt ett visst program: Sablar, piculiver, stegrande hästar, battonger ha ansetts vara nödvändiga för ordningen. Poliserna ha förförats i kaserner och sitt på mallarorganisation om den vore ett opererligt exerciermaterial. Motsättningen mellan allmänhet och polis har blivit för stor, poliserna illa omtänkta. De har fått ta i med hårdhandskarna uttan att vinna vad de åsytat.

Polismästarens åtgärd i Malmö visar att polisårens själv är medveten om, att den kan vinna framgång på ett annat sätt än det vanliga. Det är vårt livs åkning. Det torde vara en allmän uppfattning inom polisårens att utbildningen bör omfångas, från de preussiska metoderna till den engelska utbildningen av polisen, fri från all militarism. Londonpolisen är känd för sin gemytlighet, sitt vänliga uppträdande, sin stora popularitet. Han har mänskliga sympunkter på allmänheten.

Buren av en stark opinion från poliserna själva kem för ett par år sedan den ändrade polisårens till stånd, som stadgar utbildning i högre och lägre polisakolor. Ett par kuser ha redan gått ut därifrån. Genom de reformkrav från polisinnens djupa led, som bidragit till denna värdefulla omläggning av utbildningen, ha vi tagit ett steg mot den ståndpunkt, som måste vara den rätta:

När auktoritet skall uppråthållas, måste man se till att den inte väcker upp hämndkänslor.

Ingen proposition om ny lösdriivarlag.

Socialministern, statsråd Jacob Pettersson, har meddelat, att på grund av den kritik, som riktings mot det föreliggande förslaget till ny lösdriivarlag, kommer proposition i frågan icke att föreläggas nästa riksdag. Huruvida saken kommer att bli föremål för en utredning har statsrådet icke yttrat sig om.

HYGIENISKA INSTITUTET. Damfrisering och Schingelsalong är nu öppnad. Birger Jarlagatan 13, i tr. (Obs! Samma hus som Systarna Hultgren). Tel. Norr 182 13. Slickiga, manliga och kvinnliga assistenter med in- och utlandspraktik. Vårdsamt Erik Lundberg.

Importförmedlingen. Innehavare: E. W. Palmstierna. Säkrastr 12-5. R. T. 757 19. Moderna klädningar, underkläder m. m. Senaste nyheter från Paris och London. Billiga priser. Brahegatan 7 B, Stockholm.

SÖDERMANLANDS ENSKILDA BANK. Koster i Stockholm: REGERINGSGATAN 18. Norrindragatan 2, Hamlegårdsgatan 7, Hornsgatan 64 A. Slussplan 1-3, Kungsgatan 60. Solitärisk Bank. Grundad 1865.

Bönnelycke och världskriget.

Av EMY EK

(Forts. fr. föreg. nr.)

Naturligt nog har Bönnelycke intressat utvecklat världskriget, där den moderna tekniken plösslått visade ett nytt ansikte, förödmärdens. I den stora romanen Spartanerna (1918) gör Bönnelycke en intensiv skildring av kriget. Boken är rent futuristiskt komponerad. Skildringen rör sig på tre plan, ett verklighetsplan med realistiska bilder av författarens egna upplevelser under mobiliseringen i Danmark; ett plan, där fantasi och verklighet stöda varandra till ett våldsamt helt, skildringen av Världskriget, i vilket han även låter Danmark indragas, och slutligen ett plan, där fantasi och historia stöda varandra, med bilder från kriget mellan Sparta och Aten på Pericles' tid. I ett kapitel försättes man till Sparta, i nästa till Tyskland eller Belgien, i ett tredje till Danmark under mobiliseringsstadiet. Så dyker bild efter bild fram som de olika momenten i en futuristisk eller kubistisk tavlning. Till sammans skola dessa bilder ge en helhetsbilden av kriget, lika under skildringen, blott brutalt och mera förlästande, ju längre kulturen framskrider. För den unge spartanen, som i brev skildrar kriget, är fältlivet blott en fortsättning av hans fostran till styrka och självbehärskning, till mod och uthållighet. Därför förändras han icke under kriget, hans brev handlar mest om hans kärlek till en ung flicka och även under kriget skriver han sköna sänger. När han i en strid står öga mot öga med historiskaren Tulydides, glömler han fiendskapet för att betyga honom sin vördnad, och denne svarar: "Lakedemonier, jag tackar dig, icke därför att du skumar mig utan därför att du diktar sänger." Över kriget idrott stod för dem andens idrott, fridlyst och oberoende. Med sugestiv kraft målas det moderna kriget med dess våldsamma proportioner och dess återverkan på alla områden av mänskligt liv. All den flammande intressen, Bönnelycke kan utveckla, nedlagas han i skildringen av krigets ed och blodstid. Boken har ju sina svagheter, den unge spartanens brev sakna klassisk stil, och böjelsen för ordanhörningar är stundom löjverdana, men skildringen av de moderna spartanerna, de unga männen, som rycktes från sin gärning ut till krigets jättvärning, är av en gripande och skakande kraft.

Bland Bönnelyckes senare produktion märkes Cadens Legende, där han åter i hänförelse sänger besjungen, gattans liv, tigens och cyklarnas snabbhet, elegans och kraft, och Joschia Ogoll, en resenovell, där han i den manliga huvudpersonen gör ett intressant självporträtt. En stark fördjupning av hans konst betecknar romanen Aurora (1920), vilken första gången starkare anslår det tema, som för närvarande behärskar hans produktion: flykten, bort från det kaotiska till det lugna, rena, harmoniska — flykten till "Egypten". Aurora är drömmens och poesins skepp, som

bär människorna bort från livets brutalitet och tyngd. Diktaren Innocent drömmar, att han går vid havet i morgonrodnaden. Han får se ett skepp, Aurora, som med sina bländvita segel, synes honom "en symbol av "Flugten, Drömmen, Förvandlingen, Festen, Fantasien". Som i en vision ser han det mänskliga livet med dess brutala kamp och bundenhet i materiernas band, lidelsernas och vällustens bojar — och skäpper blif för honom befrielsen. Han stiger ombord, och snart komma flera människor, bedjande att få följa honom. "Visa oss något vackert", säga de, "vårt liv är så fult." Det första sköna, han visar dem ombord, är döden, ty döden är den slutliga befrielsen. Nere i kajen jutan ligger kaptenen dödt, skön som en ideal skulptur. Somliga känna in för denna andakt en underbar frid, andra endast skräck och ångest inför det okända. Diktaren ställer sig nu vid roddarna på morgonrodnads skepp och styr mot fjärran drömvärld. För somliga ombordvarande betydja drömmens skönhetsyner en lyckta utan gräns, men andra sjålar åro så överräcka av lidelsernas och lastens slage, att de ej kunna fatta något av den värld, de förts in i. Förstytaren Johan kastar sig en dag över en av kvinnorna ombord. Han jublar över äntligen att känna hennes kropp. Älltän något handgripligt, stoffigt — men i nästa ögonblick vaknar han i sin fångelsecell. Drömmen är slut. Han hade själv med sin brutala kroppslighet sönderslitit den. Så går det också de andra, sköna, tiggarna, krympingarna. Till slut återvänder även diktaren själv till vardagens värld. Men för honom liksover för några av de ombordvarande har denna resa med drömmens skepp givit en strålende visshet: för själen finns en högre verklighet än den yttliga "från nåsa-till-nasa-verkligheten". Sjålen har kraft att i drömmen och fantasin frigöra sig från alla hindrande band och Aurora, drömskeppet, segla till gränslösa världar av skönhet och renhet. Det är detta, som man så vill religiösa tema, som i de senare böckerna, framförallt Ny Ungdom och Flugten till Egypten, blivit det ledande.

Bönnelycke är en paradoxal natur. Han prisar skönheten, renheten, stränga linjer, estetisk disciplin, men han äventyrar ständigt skönheten och linjerheten i sina böcker genom bristande komposition och ett våldsamt hopande av ord. En av hans personer säger: "Mit Blod har travlt min Glæde er utaalodig, derfor smulter mine Ord over herandere. Mit Sprog er mit Hjerteslag, forstaa det min Spænding, min Fryd, min Fredløshed." Utan tvivel är hans stil ett uttryck för hans personlighet. Men mången skall just genom stilens överlastning och det febrila och smublade i ordens ström avskräckas från att taga del av hans verk. De är skada, ty han har mycket att ge. Hans bästa böcker åro falla av tankar och hugskott, som blott blixtra så

"När jag visar mina siffror, ger man sig".

I Helsingfors finns den enda resebyrå i Europa, antagligen i hela världen, som innehas av en kvinna. Vi åro så ovana vid att kvinnor stå som självständiga ledare vid ekonomiska företag, att vi ännu blif förvånade för varje gång vi träffa på någon som gör det. Det visar sig emellertid, att de åro både dugliga och frångångsrika. Det är väl återigen vår starka benägenhet att förbli vid det gamla, som gör att vi betrakta en kvinnlig företagare med ett sådant imponerande intresse. Föregångs kvinnor åro ännu så långa.

Fröken Nina Strandberg, som innehar egen resebyrå i Helsingfors, är väl värd både vår beundran och vårt intresse. Fröken Strandberg, som just avlagt ett besök i Stockholm, berättar för oss om sitt arbete. Hon är en ung, smärtad dam med sått mörkt hår och små spåda händer. Hon ser mycket söt och sympatisk ut och har ett klokt och energiskt ansikte. Så ung och fläckigt hon än är, märker man väl att hon har både måldvetenhet och förmåga till sin krävande uppgift.

Fröken Strandberg var först i sju år anställd vid en stor resebyrå i Helsingfors, som till att börja med bara hade damer i sin tjänst. När byrån utvidgades och gavs en mera storlagen inredning, ville man emellertid att också personalen skulle motsvara den kontinentala utrustningen och ansåg att detta skedde bäst genom att anställa herrar. Damerina fingo flytta på ett avräkningsrummet. Men eftersom de nyanställda unga männen ännu voro ovana vid arbetet, fick fröken Strandberg tillvärdarna vara kvar därrefter för att låra upp dem, dock med den säkra utsikten att efter fullbordat arbete flyttas från tjänstgöringen på själva byrån till avräkningsrummet.

Fröken Strandberg tog då sitt parti, slutade vid byrån och reste utomlands för att skaffa sig förbindelser i England, Tyskland och Frankrike. Efter tre månader kom hon tillbaka till Helsingfors och öppnade där sin egen resebyrå. Till medhjälpare har hon sin syster, som varit bankkassörenska och nu sköter böckerna, samt en ung fru, som har hand om passvisering och dylikt.

Själva har fröken Strandberg genom sin uppfostran de bästa förutställningar för sitt omfattande och stora arbete. Hon levde under sin barndom i Ryssland, där hon lärde sig ryska samt undervisades av sin far i flera andra språk. Fröken Strandberg kan utom svenska och finska både ryska, franska, engelska, tyska och italienska. Sedan barndomens intresserade sig fröken Strandberg för resekedringar, vilka hon alltid läste med kärntätt, att de stundom blända blicken eller företaga varandras verkan. Men det är ju icke om många förattare man kan säga, att deras tankar och fantasliv beväras av någon omfattande rike. —

ta, så att hon sedan kunde känna sig väl hemmastad i olika trakter av världen. — Det är mycket roligt att ordna för sina kunder, så att de få det rikliga bra, säger fröken Strandberg. Vi skaffar både hotell och pensionat och ge anvisning på familjer där de kunna bo. Det är så mycket mer, än att bara expediera biljetter. Vi försöka också förmedla lämpligt resesällskap. Ett par unga flickor t. ex. som skulle resa ensamman till Amerika, gjorde vi bekanta med varandra, så att de fingo resa tillsammans. Man lär sig snart att förstå vilken som kunna passa ihop. — Är byrån mycket antitad? — Ja, man reser mycket i Finland nu. Vi ha haft flera stora uppdrag under den gångna tiden. För sjuksköterskekongressen i Helsingfors förra sommars ordnade jag grupper för att olika delar av Finland. Det var ett stort ögonblick när mitt första expressivt lämnade stationen. Också för sjuksköterskekongressen i Stockholm i somras ordnade jag resorna från Finland. Jag hyrde en båt från prisat och lyckades få ett mycket billigt pris åt passagerarna. Resan fram och tillbaka kostade på tredje klass bara femton svenska kronor och dessutom kunde kongressdeltagarna bo ombord under sitt besök i Stockholm. Det blivna resen gjorde det möjligt för många att deltaga i kongressen, som annars inte kunnat tänka på detta.

Jag ordnar också sällskapsresor till olika länder. För den kommande våren planerar jag resor till Paris, Spanien, Italien och Afrika, längre fram kanske en resa till Lappland. I Paris har jag en medhjälpare, en kvinnlig filosofie magister, som tar hand om resenärerna där och visar dem staden. Sedan reser en kvinnlig arkitekt med dem till Italien. De åro både mycket duktiga och förstå att ordna på ett utmärkt sätt för deltagarna i resorna. En resa till Paris har jag förut kunnat ordna mycket billigt. Den har kostat trehundrafemti kronor fram och tillbaka, visserligen tredje klass och med enkla anordningar, men det är ju ändå lågt. — Har Ni haft några svårigheter därför att Ni är dam? — Ja, i början var det mycket svårt. Man ansåg mig vara en däre,

som kunde våga mig på något sådant, och ville inte tro, att det skulle gå. Men så småningom har jag fått vad jag vill. Numera får jag biljetter från den stora resebyrån i Helsingfors som har monopol på biljettförskilling. När jag visar mina siffror ger man sig. — Jag är så glad åt mitt arbete, slutar fröken Strandberg. Nu längtar jag bara efter att komma så långt, att mina kamrater på den förra byrån skola kunna arbeta hos mig och befrias från avräkningsrummet. Abu Casem.

En ny och intressant hemkonst Ulgarnsplastik! Lektioner i STUDIO N. Sundman, Nybrogatan 30. Tel. 7127.

Rosstorps Pensionat och Vilohem

Hög och ren luft, lämpligt för konvalescenser. Moderna rum med kallt och varmt vatten m. m. Gott bord till moderata priser, även diätmat. Julgästier emottagna. Tel. Rönninge 28. Fru Anna Fallström.

Ni sparar pengar genom att köpa SLOTTSTHÉ, marknadens finaste Ceylonblandning. Återbäringskupong i varje förpackning.

Drick dig till hälsa! HEMBERGA BORDSVATTEN Starkt radioaktivt. Järnrikt.

Stårkända. Uppisjön. Ett senaste pröv uti källans radiomått 5720 voltmeter. Kontrollant: Fil. Dr. BERTIL GROTH. Erhålles hos varje välortserad handl. samt på restauranter. Återförsäljare utåpaga. Hemberga Hälsobruk T Å B 259. Nellerlaget: Ostermaln 90.36.

Det bästa smörfettet och kaffet tillverkas här! Majas Hembageri Borgsgatan 36, Stockholm. Tel. Kangas 3468. Grahamsbröd o. Wafflor 10 proc. påverödl. Bismas.

Ett parti OST realiserar. Smörraffären Framåt Nybrogatan och Norrlindsgatan 13.

Svenska Pianofabriken Eleganta, Fyllig ton. Behagligt spelat. Ombud antagen. Utbildning: Drotingsgatan 57. I Stockholm. Tel. Söd. 2838.

Skandinavisk Konst-ID-Förställning Tel. N. 743. Grundad 1896. Tel. N. 743. har flyttat från Drotingsgatan 7 till Skenselbergsgatan 33 (Livförsäkringsstatens Tryggs hus) Nyheter i hembygd och handarbetsmodeller nu inkomna.

Skånska Handsmagasinet Västerbygatan 25 i Stockholm. Telefon Norr 141 63. Stort lager av HANDSKAR, VÄNTAR o. STRUMPFOR. Glad. Hög. Xldsta Handskaffär i Stockholm. Innehavare Fru Lotten Smitt.

Det av N. F. K. Skrivare utarbetade LIVSTYCKET för barn och vuxna samt Promenadkor och kånkor av bredare och smalare ty utarbetade av Sv. Kv. Centr. Förb. för Eva Kultur, finnes och kan beställas i Anna Ahlströms Sybehörsaffär, Göteborg 95 - Stockholm Telefon S. 31184.

Massage, Solbad, Analytisk o. Fotbekandning Kungälvatan 64, t. tr. Nr 87 47. Fru AGNES SVENSSON Ex. Sjukgymn.

Rök Teofani Crown de Luxe Tobakshuset, Birger Jarlg. 13, Sjöholm.

Rylander & Olsson Bok-, Tidnings- & Accidenstryckeri

LEARNERAR förtärliga arbeten såsom BÖCKER, TIDNINGAR och AFFÄRSTRUCK till billigaste priser och på kortaste tid.

STOCKHOLM Lille Vattugatan 25 - Norr 7606

Kom liksom Barnets Lycoppenning erhålles genom Färdlösning och Burmorror samt DE BLINDAS FÖRENING Majorgatan 12. STOCKHOLM.

Ni vill ju ha ett riktigt gott kallas kaffet! Köp Kahns Javalmandling! Pris pr kg. 4.40. Ni blir belöna. F. J. KAHN, 61 Kornhamngatan 61 - Tel. 3130, N. 2130

F. Emil Bäcklin GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR

I AD. FREDRIKSTORIG I STOCKHOLM Gott arbete! Billigaste priser!

Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

Prenumerera på Tidevarvet

En gedigen boksamling utan känslar kostnad — kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författarna. Synnerligen lämpligt för studiecirklar. Tillkänns Red. Gösta Lindberg, Centralplan 111 — Gädd.

"ÄVENTYR".

Få författare befatna så snabbt och behändigt som litterära egensitt på program under en led produktion som Anna Lenah Elgström.

Hon behöver icke läsa många sidor i hennes senaste från Bonniers förlag utgivna novellsamling "Äventyr" för att igenkänna samma uttrycksfulla, mest del månskilda själslivets gåtor och problem vända prof, som en gång av och övervakad mötte i hennes debut för femton år sedan.

I vår på de tyngsta och tungaste kulturmörnen inrättade bid tar man med fördubblat intresse emot ett verk, som vill något utöver den rena förstklassiga. Av vårt innersitt i överdömande förutelser ha vi nog och övervåg. Vi behöva även något att vika ut i, att tänka på — en konstakt med det mindre lysande, mindre tekniskt fulländade men samtidigt mera komplicerade och intressanta liv som vi vardagsvis leva här på jorden.

Och det är detta Anna Lenah Elgström ger. Hon ser människans i hennes vardagsliv — den lilla människan i den stora gåtfulla av allsköns faror och osäkerhet fyllda världen. Framlande efter den gustanke om fullkomlighet som lik en aning ligger nedlag i hennes själ. Hon ser, hur tappert människligt strävar — och faller, men endast för att åter och

åter resa sig ur sin förnedring och modigt sträva vidare, luren av den vilja, "som höjer världen mot himlen." Överallt, vart hon blivkar mötes hon på denna väldiga aldrig vilande kamp att leva livet ut och leva det värdigt, överallt ser hon hjältars tecken och vittnesbörd och berättar gripande vad hon sett.

Människan är icke så svag, så dålig och eländig som det säges, uppstår hon beständigt. Människan är en hjälte och martyr, ty livet är en utmaning och grynet och det fordras lidelsekraft och tålmod för att genomleva den. Hon tror nästan aldrig på att bekämpas sin tro på den goda viljan, det lilla uppstått. Och liksom den moderna rättspsykiolog strävar mot en uppjuktning av rättsväsendet i humanare riktning, så utprädat hon i sin diktning som en själarnas försök, som genom att gå till roten med motiven, för människans handlingar skild bereda väg för en djupare, kärleksfullare mera nyanserad uppfattning av innehållet i de vardagsdramer som utspelas runt omkring oss. På den linjen — försvårade — förklarings — bar hon alltför sitt första framträdande kända med aldrig svikande mod, på den har hon satt in hela sitt konstnärslära släpeshäft och ambition.

"Äventyr" är endast ett fullgånget av denna linje. Samlingen inledes med en mellan verklighet och fantasi svävande drömdrömma, Druidsöken, som vag och oklar och ändå meningsfull som blott en "invidig" dröm kan vara ännu ett ypperligt prov på författarens inbillningskraft och skildringskonst.

Följande tre noveller, En man, Till havs och Sjöjungfrun, alla förtädda till hävet varierar samma tema, själens hjältemod och längtan att i livets många små äventyr lii sökte på det stora äventyret — sinnetens utfärla — evighetsörningen med värn dagstänklighet. Hur vi än söka ett lyckliga tipp det lilla vanelivet, bli flyktiga och slå oss till ro därmed, finns dock ångesten, desperationen där, en oronsollig längtan som vill något högre, visnare, värdigare än de berättande minuter på. "En man" känner det när han pågått och samvetsvald över en dålig handling i sitt liv vill försöka denna genom att under en kritisk situation på hävet hjältemodigt offra sig för att rädda sina passagerare. Den medelålders botevagn i Sjöjungfrun känner det, då hon äntligen, äntligen berädd från vardagens jakt och slåg kom ut i havslandet och gripen av skönligheten och stältheten i dimman kapar trossen till sin lät för att oförskämt och för alltid glida bort — ut i den eviga, osäkrade tystnaden.

I Fra Perssons noveller, en av samlingens starkaste paroller, riktar författarinnan sin blick mot dem en gång förgämliga och kulturellt ledande klass som det nya samhället i store utsträckning ruiserat och deklarerat. Man må reservera sig hur mycket som helst

Vem har gjort SCHÉELS RADIUM-TVÅL så populär?

Den milda, förnåma DOFTEN

och det tillrygg behållna köttar ha skaffat Schéels Radium tvål otaliga väner.

De utvalda beständigheterna i denna tvål äro värdefulla och välgående, liksom bara på Radiumförfäret i den sammat

Om Ni av någon anledning ännu ej prövat Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Förbehållna kontrollerna av Radium-experten P. O. N. Sahlbom

Hav och bäck.

Hovet hörde jag slå norje är mot sin strand, emot en strand, om sten.

Våg gick fram efter våg, sigs tillbaks och kom ständigt åter. Jag led som av hopplös fjänd.

Nu om hästen jag går vågar långt int land, stannar och hör ett sorl, svandens långt ifrån, vandrar, stannar och här forlände norl invid.

Dikets rännil gåt fram friskt över gräs och sten, söker sig till en bäck, bäcken brusar mot en och invid en gång gläds åt dess djunglade fart.

Varje droppe jag hör, varje vatten jag ser strömmar mot större mått, emot tjärar och hav.

Glädjen griper mig. Sjå! är jag en droppe som vil glida i samma rym emot ett större mått.

KARIN TEGEL

spels åt alla håll i den dröpligt vackrade scenen framför besökarnas i skåförest. En underhållande stämning-novell åt skildringen från det mystiska spegelmörkt i Villa Madone, tydligen baserad på starkt upplevda uttryck från en resa i Söder. I Resan ut, som avslutar samlingen, är det den brutala och till synes meningslösa sluppen som sätter punkt för ett människobliv just då det står i beredskap att realisera sig största, sin därskäpade dröm. Under är tar Fanny Berg gått och drömt om resan ut världen. Nu har hon lyft alla sina besvär, bölen genom fram till reserbjörns och löst tanger redan i sin tankar det fagra ökända med sin likhet. Men resan blir mycket längre än Fin tänkt. En bål som kommer tusande från motstånd håll här över och korsar hennes egen. Är det en symbol — det moderna samhället som kör över drömmaren, som vill frigöra sig från dess bojar för att leva sitt eget liv? Kan det.

Man skjules vid bokens med en stark känsla av att ha varit med i några av livets allvariga och mest gripande äventyr, skildrade av en diktare som med anda och samning förfogar sig i sitt verk. Det är oförklarligt att Anna Lenah Elgström i detta må är en av de mest betydande diktare vår litteratur äger, och vännerna av hennes diktning skulle säkerligen med glädje se att hennes sådana arbeten snart utkommit i en samlat och därigenom mera överdådligt utgåva.

I Brudkänningen möter man en annan i Anna Lenah Elgströms diktning östra återkommande tankegång — varje människas rätt till livet. Det är sällan författarinnan numera släpper humornas bit, men här låter hon den

Hövdingasätena stå tomma.

"Hövdingasätena stå tomma eller besätas på grund av horror vacui med småpövar, emot byllad av trussvissa anhängare, utan att dock formell övertaga om sin gudomliga ämning", yttrade professor Morales i det tal han höll, då Musikaliska Akademiens nyigen firade sin högtidligt. Det var starka och dräpande ord, men i sanning träffande för tiden. Professor Morales tänkte närmast på konstens område och särskilt musiklivet, men så sådan företeelse uppträder sällan ensaka, den går igen även inom andra verksamhetsfält. Det är inte endast när det gäller musik och dramatik, som hövdingasätena stå tomma. Det är på samma sätt i politiken och mycket annat. Talaren nämnde att bio och radiokulturen förstört smaken för äkta konst. Alldeles samma förhållande på andra områden. De maskinella och tekniska möjligheterna ha ansetts så förbublande och epokgörande, att det levande livet med dess många trådar aktas för inef. Jazz, bio, flygmaskiner, sensatörer, proportionella rättsbegrepp och proportionell avsnudsjuka, som spjarrar vägen till hövdingasätena, det är utmärkande för vår tid. Som Hamlet säger: Ur led är tiden.

"Ett förnämligt konstverk"

skalar Spets, Dagbl.
ANNIE ÅKERHIELMS
nya bok
Ett gammalt slott

Annalären slår: "Annie Åkerhielms nya roman är en bok med inkankehell och rik symbolik. Skildringen bäres upp av stämningens styrka, som helt fångar sinnet."
i varje bokhandel
S. 30

Zahn Hutchinson

Nya romaner:

Sjögården

Av ERNST ZAHN

Häftad 6.75, inbunden 8.50, halvfr. band 12 kr.

"Aldrig har Zahns sanna värdhet värd, aldrig hans logik mer skändat ble."

Höglj Nylund i tiden Uppåsa.

Högre ändamål

Av A. S. M. Hutchinson

Pris 6.75

Lindblads Förlag - Uppsala

Ada Nilsson:

Vad är kvacksalveri?

Utvänt av läkarkonsten såsom yrke utan behörig kvalifikation stämpades på kvacksalveri i Collegium medicorum första privilegier och straffbelädd med böter. Samtidigt skedde sig även apotekarna ett privilegium på medicamentförsäljning. De blevo skyddade mot "allt angripande, förläng och prejudicie av materialistiska, kvacksalvare, empiriker och andra som stryka kring landet". Täckte ens läkare hade rättighet att tillhandahålla sina patienter medicin.

liet, att lagstiftningen på detta område anslås jarva en förbättring, i all synnerhet best av lagbud, som skulle tillämpas, vore byggda på förhållanden, som länge sen upphört att existera. Ett betydande exempel härpå länna kirurgerna. Enligt 1688 års medicinalförföring betraktades dessa som kvacksalvare. Kirurgerna arbetade sig snart, som förut framhållits, fram till samfundlighet, och under kirurgiens höjkonjunktur var det snarare de starkares invärtes läkarna, som betraktades som en lägre sorts läkare. De centrala sjukhusen inrättades även i denna hand till kirurgiska avdelningar.

Det var ju därför ej så underligt

gon sorts materialistisk läkandning, torde ingen kunna förneka, att senare tidens läkkonst i hög grad vilat på en sådan. Och den eller de läkandningar, som framhållit själens krafter över vår kropps grovt materiella tillstånd, vare sig vi tänka på spiriter, handpångare, Cojé eller Christian Science, stämpas ju nu till dags som kvacksalveri.

Även andra svårigheter finnas vid lagstiftning på biträdnade områden, vilka bidragit till, att det drojda ändra till 1915, innan 1688 års medicinalförföring upplades genom den a. k. behörighetslagen för läkarnas utövande. Frågan var flera gånger förut uppe i Riksdagen om svårigheterna, så oönskligheter att bestämma, vad som är kvacksalveri, gjorde Riksdagen tvosam. Upphettat är att upprörande fall förekommit, där rone bedragare luras och skadar sina medmänniskor till liv, hälsa och ärogläde, eller där okunnigheten och fanatismen gjort lika stor skada. Men det är även tydligt och klart, att varje handling

företagen av obehörig person får att rädsla en människas liv eller lösa en kroppskanda eller lindra ett lidande icke kan eller får betraktas som olagligt utövande av läkkonsten och straffbeläggas. Låta liit kan den oönskligheten att den rädde eller hjälpte sina sin erklända genom ekonomiskt vederlag, d. v. s. att själens lämnas mot betalning, göra den strafflös. Men var går då gränsen mellan å ena sidan hulden och helgärdet och å andra sidan den hjälp en var är skyldig lämna en nödlidande människas eller den icke kvalificerade person förelärd åtgärder eller föreskriv mer tillfälligt övertygelse och uppstått att därigenom bota eller förökna sjukdom.

Enda sättet att komma åt det farliga kvacksalveriet är, mena läkarna, att upprättållå läkarnas monopopol. Inga andra legitimerade läkare böra få yrkesmässigt öva läkkonsten. Men, frågas från allmänheten, vare huvudsaken är att blixt botad, högglög på vilket sätt det sker, ha vår tids leg-

visnare läkare även monopoli på sanningen? Visar ej historien att vad en tid kallat kvacksalveri, ältter nästa tidspärrad i det vetenskapliga högskolan? Äro ej många av de moderna och behandlingsätt, som den moderna läkkonsten i hög grad begagnar sig av, från början uppfattade och praktiserade av de föraktade lekman-naläkarna?

Man pekar på den frivillige röntgenke slaven Antonius Müsa, som meddels väntbehandling riddade kejsar Augustus, när denne övergivits av sin livläkare, Bläse Horatius och Seneca botades på samma sätt och blev ut sedan frigen lovordare av vännen-Häckenström.

Den olärde schlesiske läkarenne Preisnitz kan kallas den moderna väntbehandlingens grundläggare. Vissa är rester årligen hundratals på läkare för att studera hans metod till Gräfenberg, där Preisnitz verkade från 1822 till 1863. Han behandlade, utpegs det, under denna tid 40000 sjuka, av vilka blott 45 avled.

För oss som bara kan årtal.

Våra minnesgoda läsare erinra sig säkert våra berättelser av Ulla Linders, som ständigt införde i Tidnevarvet vid den tiden följande årtal: "Men vi här i Ulla Linders", "Påfågeln" och "Kalest på Norrö". Dessa berättelser voro två kapitel som författarinnan ställt till Tidnevarvets förförande, ur den bok hon då höll på att skriva och vilken nu avslutats och utkommit under titeln "Vår Herres Kvarnar".

Ulla Linders nya bok är egentligen en direkt fortsättning på hennes stora roman Magdalena Lejonstjärna. Sin kunnskap om denna adeliga och om verkligt historisk gestalt, har Ulla Linders hämtat genom samvetsgranna och säkerligen långvärga studier i gamla kyrkoböcker och arkiv. Jungfru Magdalena blev gift med en adelig lantjunkare i trakten, redan innan hon hunnit trampa ut barnskoma. Hennes äktenskap blev rikt på mödor och bekymmer och barn, men efter 15 år stupade hennes man i ett av de många krigen. Och så satt Magdalena ensam med sina fem barn på sin lilla magra och utsatta gård i Östergötland.

Magdalena fattar emellertid tycke för sin mans hätskötter, den unge bondensonen Måns Andersson till Gäbby som i många år tjänat på gården och beslutat att gifta sig med honom inte bara för att få en far till sina fem barn och en duktig hushande på gården utan även av verklig kärlek till sin närliggande och älskade. Det är om detta Magdalena andra äktenskap som "Vår Herres Kvarnar" handlar. Man kan godt säga, att boken kommer den gamla ordvärdet på skam: "Lika barn leka bäst". Måns förstod nog giftern, när han beslöst sig för det här giftermålet, att det inte bara skulle bringa honom lust och fröjd, men det fördrade han heller inte. Bara han fick sträva och slita, plöja och härva, såta och slå för Magdalena som visste, och för de fem fosterbarnen, så var han nöjd och belåten med livet. Och Magdalena å sin sida hade haft för mycket att utstå i sin enda dag för att inte sätta värde på sin hederliga Måns. Lite truppen och bultar han då inte i onödan, men hon tog honom som natur och fostran gjort honom och ett bra målfrö är då heller inte huvudsaken. Och så levde dessa båda välförädda och så olika människor försädda och lyckliga. Man får inte ha för stora pretentioner på livet för egen del, det tycks vara kärnan i deras livsfilosofi.

Det är något tryckt och lugnt med människor, som taga den onöda dagen med den goda utan att opponera sig, ty bägge delarna anse de sig ärligen ha förtjänat. Sådana människor träffar man rätt ofta på i Ulla Linders böcker. "Herre Gud, ett sådant öde", tänkte Magdalena styvmoder. Vår Herres Kvarnar. Roman från Karl XI:s Sverige av Ulla Linders. Ahlén & Åkerlund förlag. Kr. 6:75.

gama fru Christina på Norrö, när hon fick börja att hennes högvalberna styvdotter förfärligt sig i och vad värdet var tänkte gifta sig med sin dräng. "Men vi här i Ulla Linders", "Påfågeln" och "Kalest på Norrö". Dessa berättelser voro två kapitel som författarinnan ställt till Tidnevarvets förförande, ur den bok hon då höll på att skriva och vilken nu avslutats och utkommit under titeln "Vår Herres Kvarnar".

Ulla Linders nya bok är egentligen en direkt fortsättning på hennes stora roman Magdalena Lejonstjärna. Sin kunnskap om denna adeliga och om verkligt historisk gestalt, har Ulla Linders hämtat genom samvetsgranna och säkerligen långvärga studier i gamla kyrkoböcker och arkiv. Jungfru Magdalena blev gift med en adelig lantjunkare i trakten, redan innan hon hunnit trampa ut barnskoma. Hennes äktenskap blev rikt på mödor och bekymmer och barn, men efter 15 år stupade hennes man i ett av de många krigen. Och så satt Magdalena ensam med sina fem barn på sin lilla magra och utsatta gård i Östergötland.

Magdalena fattar emellertid tycke för sin mans hätskötter, den unge bondensonen Måns Andersson till Gäbby som i många år tjänat på gården och beslutat att gifta sig med honom inte bara för att få en far till sina fem barn och en duktig hushande på gården utan även av verklig kärlek till sin närliggande och älskade. Det är om detta Magdalena andra äktenskap som "Vår Herres Kvarnar" handlar. Man kan godt säga, att boken kommer den gamla ordvärdet på skam: "Lika barn leka bäst". Måns förstod nog giftern, när han beslöst sig för det här giftermålet, att det inte bara skulle bringa honom lust och fröjd, men det fördrade han heller inte. Bara han fick sträva och slita, plöja och härva, såta och slå för Magdalena som visste, och för de fem fosterbarnen, så var han nöjd och belåten med livet. Och Magdalena å sin sida hade haft för mycket att utstå i sin enda dag för att inte sätta värde på sin hederliga Måns. Lite truppen och bultar han då inte i onödan, men hon tog honom som natur och fostran gjort honom och ett bra målfrö är då heller inte huvudsaken. Och så levde dessa båda välförädda och så olika människor försädda och lyckliga. Man får inte ha för stora pretentioner på livet för egen del, det tycks vara kärnan i deras livsfilosofi.

Det är något tryckt och lugnt med människor, som taga den onöda dagen med den goda utan att opponera sig, ty bägge delarna anse de sig ärligen ha förtjänat. Sådana människor träffar man rätt ofta på i Ulla Linders böcker. "Herre Gud, ett sådant öde", tänkte Magdalena styvmoder. Vår Herres Kvarnar. Roman från Karl XI:s Sverige av Ulla Linders. Ahlén & Åkerlund förlag. Kr. 6:75.

Lucina Hagmans första skolfjärd.

Med anledning av vad som på mötesplatsen berättas från Västerås, införa vi här en liten spröpt översikt av Lucina Hagmans — Finlands första kvinnliga riksdagsledamot — första skolfjärd, som sists införd i dottern Mikki Fribergers finska teckrit "Nästen Ån". Kvinnornas röst.

En vacker sommardag i Replös år 1865 stod kronolösman M. J. Hagman i skjortärmarna med händerna på ryggen på trappan till sitt böningshus och iaktog svaretas småbått på cyndens.

Solen värmdes. Så vände han bländan från bilden till bustrum, som på gården rännade strömning, och sade: — SÅ-D. Du ännar verkligen i häst sånda Cina till fruntimmersskolan i Wasa?

Naturligtvis, svarade bustrum, Sofi Nordman, och kastade den en silverskrinnor strömningen efter den andra i ett runt stenf. Cina är redan fyllda 12 år, och det är på tiden att Lön kommer i skolan.

Men det blir tusan så dyrt! August och Tyko kostar redan mycket — varifrån taga med? — Det sk'jer tag om, avbröt honom fru Sofia.

Yore Cina ändå gosse, då skulle det minnsam lina sig att skola henne. — Alltid samma gamla vis, utbrände bustrum. Visst behöver Cina uppfostran, om hon också rikar vara flicka. Jag tycker att flickorna i vår borde skolas, de ha svårare än pojkarne att stå sig ut i världen.

Nu pratar du strunt. Hagman vände tuggbissen i munnen. Flickorna äro skapade till att gifta sig. — Strunta mig hit och strunta mig dit. Att bliva gift är ingalunda något att sträva efter. Vad är ett giftermål för kvinnan? Ingenting annat än barnsörjan, arbete, slig och allt från morgon till afton. Fru Sofia rändade upp sin bjuåa ryg.

Nå, nå, nu överdripar du gärna. Naturligtvis gör du som du vill. Gåmen får jag för sånda Cina i skolan, kan du blott skafis henne mat och kläder. Huvud har hon som en rakkivi. Hagmans ögon lysto, när han tänkte på sin rikt bevägrade äktlingsflicka. Kanste det ändå vore skada att låta henne gå utskolan, som å andra flickor, tillämn han dröjande.

Cina stod i den öppna dörren till köket och hörde uppmärksamt föräldrarnas

samtal. Hon ännade begiva sig till modern för att vara henne behjälplig vid tvärkränningen, men nu vände hon sig tvärt om, sprang genom köket in i kammarerna, där hennes bröder satt med sin förtäring.

— Tyko, skrek hon alldeles vid sig i förtäring och dansade kring rummet. I häst slipper jag till skolan i Wasa. Nu är jag lika god som du. Tyko, som var för djupad i läsningen av en tjock indianroman, skän fränvarande upp då han svarade: — Ida nu inte för den skull "Kols" är förfärligt.

Det var besynnerligt, tyckte Cina, så länge det dröjde innan hösten kom år 1865.

Under det hon gick och längade efter hösten, var hon hela sommaren i full verksamhet.

Hon lyfte yxan med största färdighet då hon bögg väd, och slidkivnen tjänstgjorde att spjunta påttor till vinteriden. Tyko och hon byggde roddståten "Grinälle", vilker trots harnens ståtliga benodanden, förblet grots och lichte värdelsten när den låg i vattnet. I hemmet hjälpte hon modern. Klippte utklippar, rändade flick, rövde i grönen, kokade kaffet, skaldade potatis och skrapade grytan, innan hon skred ned, så vattner skittade omkring.

I början av augusti var Cina med modern inrest till Wasa, där en skomakare tog mätt av hennes fot till nya skolkångor. Hon undrade, om de skulle bli lika nitta som den hon erhölet senaste jul, vilka hon då om kvällen ställde på en stol vid sängen för att de följande morgon gemast skulle fröjda hennes ögon.

Kvällen rändades den 4 g Cina väntat på i tre veckor, nämligen den 1 sept. Nämndeneman Sten-Jonas hade lovat i sin skolkång medtliga Cina jämte hennes äldre systor, då han nämndt dag med sin strömningensfjärdjaring ännade resa till Wasa.

Den 1 sept, kl. 4 på morgonen var Hagmans familjen i rörelse. Modern hade redan inordningstätt matkorgen och i en trädgårdspark Cina förs skrymmande gårdsvärd.

Det var omkring en kilometer till stranden vid "Lil-lödan". Där Sten-Jonas låg på sitt förtärd. En frisk brist blåste, men värdet var strålande vackert. När August, Sofi, Tyko och Cina jämte deras handiärka målades "Lil-lödan", strömmande den starka, saltmättade avluften emot dem.

Go' morron, go' morron ropade nämndeneman, då han såg skolkonen Hagman nalkas. X' ni fruktans för blätten i dag? Han stod på bäns disk med några andra sjöbojars, vilka herde till samma blätig.

Fruktans för blätten, utropade Cina skrättande. Kommer aldrig i fråga. Tyko och jag ha "Svennos gamble blätin" varit på sjön i mycket starkare värme. Männen ryttade strömningensfjärdjaringarna i blätten. När lasten var instuvad, gingo alla ombord, till sist Darstu-Mats, som skötte för seglet.

Cina blev upplytt på de fjärdingar, vilka vore uppstapade i fören. Darstu-Mats tillade henne att hålla utlit om någon sten fört blev nygsligt i vattnet.

Det sått hon nu glad och lycklig, medan häst fräste över skivborn på skoltåten och skummet stånkte henne i anslut. Hon hade fri uttåg över det låga ka-

klaret, däröver lekarnärsna kretasde i den låga septenberluften. Det kändes härligt att på detta sätt färdas ut i den stora vida världen.

Men hennes stolta tankar krynkte samman, då hon såg ned på sina fötter, illadmodens stora smörriäderskinnor, vilka tryckt hennes ben, som dängde ned i strömningensfjärdjaringen.

I skoltåten gjorde det ju ingenting — men i Wasa? Månsse nämndemånsen där skulle miska att hon gick i bläts kångor! Vid stranden avtackade Hagmansna nämndemåns nämndemåns och hans följelångare. I deras stadskvarter börde de att inträdesämne vid fruntimmersskolan vilt-tog följande, morgon kl. 9.

August och Sofi följde Cina till skolkångerna. De nya kångornas äroprovades. De passade utmärkt.

Cina hade helst behållit dem på fötterna, men August uppmanade henne att följa följande morgon taga dem på sig. "Då följde du vill examen alldeles spitterna och blätarna." Cina gjorde som brodern önskade, men det var en stor uppoffring för henne, dock, en dag till orkade hon väl vänta.

Skolkångern slog in kångörna i papper. August tog jakket under armen och så vandrade de hemåt. Uff, så mannska kångor klafade! I butiksfönstret var så mycket granullit att beundra och beakda att Cina glödde sin misärkäng.

Vid hemkomsten blev det stor uppståndelse. August hade tappat Cina ås kånge, den hade glidit ur papperet och fallit på gatan.

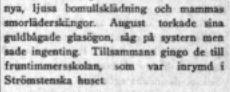
Sofis grålade på store brot för hans öfverstyrliga värdsått. Men Cina? Hon såg alldeles lika och strädd på sin andra kånge. En förtärd ängst till över henne. Herre Gud, — måste hon i morgon gå på skolan i mannska kångor? Tårarna skölle blicken. Hon sprang ut på gatan för att, churu förgäves, söka sin andra kånge.

I morgon ligger jag in en annons i tidningen, tröstade August, du ska få se, att den kommer tillrätt.

Den natten sov Cina oroligt. Hon drömde att två stora, svarta fåglar skrikande svävade över hennes huvud. När hon närmare betraktade dem, märkte hon att de var röva riktiga fåglar — utan mannska svarta kångor. Häröver blev hon så förskräckt, att hon glödde anskett i händerna. Så blev det mot tytt omkring honnen. Hon stod alldeles stilla, vågade ej röra sig. Då tysmanden fortlor, tog hon försiktigt händerna från anskett och så gick hon nägningens förunderligt: Framför henne på marken stodo mannska kångor, men ut-dem värdede de härligaste Mommor, doftande röda och vita rosor, prästkärvar, Mikliten, liljekonvaljer. Hon blev så gråmlig glad att se så mycket vackert uppåttått i mannska kångor, att hon ropade till på förtäring och — vaksade.

Följande morgon var Cina illkänd sin nya, ljusa bomullsklädning och mannska smörriäderskinnor. August teckade sina gulldagade glasögon, så på system men såde ingenting. Tillammans gingo de till fruntimmersskolan, som var inrymd i Strömstenska huset.

Rekommendera MISS BLANCHE till gäster och alla andra bekanta!

Den bästa 10-öres CIGARETTEN.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivörar, Bänder, alla slag. Elektriska Hörsapparater, Induktionsapparater, Aërochirurgiskappar, Bräckband, Ryggållare, Grossschroetter och Gårdlar, Brösthållare, Lungskyddare, Skjöldkörtlar, Liggdynor, Dambocker, Bärnärdsartiklar, alla slag m. m. Består till tillbehör.

Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special

Vesterlängans 66 (Tvåa) i Posenings Birger Järlagatan 9 STOCKHOLM

Hälfotsstöd

av Dr. Hyblinnetts modell, alltigenom svensk tillverkning av yppersta, profra material. Varje hälfotsstöd förses ut och hämnas efter fotens form. Gör en ett bestik medtas kl. 1-6 s. m.

Kirurgiska Instrumentens Fabriks A-B. KIFA. Regeringsgatan 31, Stockholm. Tel.: Norr 286.

läkare, som studerat hos Preisnitz de stora vattenbarnstallerna i Söderköping, Bie, Mösseberg med flera.

Den bayerske prästen Sebastian Kneipp har givit sitt namn åt ett av de bästa läkemedlen för att utöfa metoden för kallvattenbehandling.

Frisk- och sjukvårdsästiken har ju helt och hållet grundlagts och utbildats av icke-läkare. På de hela tågen kan man säga, att omorgonen, om folkhjälsan och den praktiska hygien på alla dessa olika områden ej förrän på senare tiden omhändertogs av den medicinska vetenskapen.

Inför sådana fakta och inför den omständigheten att i trakten, där avståndet till läkare är stort, personer, som huvudsakligen sällsamt sitta sig med andra göromål, kommit att behandla lindrigare, oftast tytt åkomor som benbrott eller bensår och därå kanske förvärvat en viss teknisk skickighet, förstå man Riksdagens uttalande 1907, att det "var onöjligt att få denna bestämmelse så avfattad, att den icke kommit att drabbas även den lekmanverksamhet, som med ostridig framgång utövas särskilt på orter, där läkare saknas och som därå förstå måste anses icke blott tillåtligt utan till och med lofvärd".

Glågdomen över kvacksalvarnas framfart lito sig dock ej helt avvisas, varför f.ågan togs upp till förnyad utredning. Och statsmakterna har genom 1915 års lag sökt finna ett väpnat mot det skadliga kvacksalveriet.

I den s. k. behörighetslagen av 1915 finnes visserligen intet allmänt förbud för obehörigt utövande av läkaryrket — ett avvikande från Medicinalstyrelsens förslag och en tydlig eftergift mot homöopaterna. Men all behandling mot betning av vissa sjukdomar, nämligen tuberkulos, kräfta, de veneriska sjukdomarna och de epidemiska jämte hypnotisk behandling straffbelleges med böter från femtio till ettusen kronor, och sker det yrkesmässigt, kan straffet skärpas till fängelse. I fråga om alla de andra sjukdomar straffas med böter den yrkesmässigt utförda behandlingen, om den varit av beskaffenhet att medföra fara till liv eller hälsa för den behandlade.

Här kan sålunda en lekmanalläkare fyllas även om ingen plåvisbar skada föreligger. Då det vidare ligger åklagarens händer att beivra förseendet mot lagen, beroende av patientens och målsägarens önskan om åtal, är

det ej så lätt att vara lekmanalläkare i vårt land. Och årtalen dugga ju ständigt, vilket ändå visar, att denna lekmannaversamhet pågår i mycket stor utsträckning. Lekmanalläkarna betrakta sig som martyrer för sin tro, de bilda sammanslutningar och samla till gemensamma bötessofunder och synas ingalunda mista allmänhetens förtroende.

Lagen stadgar däremot inga följder för den legitimerade läkarens felaktiga diagnoser eller olämpliga behandlingsått, även om skada till liv eller hälsa åstadkommes. Och härå ligger den legitimerade läkarens verkligt privilegierade ställning. Detta är nödigt och naturligt, säges det, med hänsyn till den större risk för vilken allmänheten utsättes genom lekmanalläkarna, men det är dock föga överensstämmande med budor-det att den tjänare, som visste sin herres vilja och icke gjorde därefter, skulle lida mycken bügg.

Nu då detta sakernas tillstånd tillfredsställs? Kommer man å den verkliga hufvuden och stuyttjandet av sjukå och hjälplösa? Ja, om man anser att all yrkesmässigt utövning å läkekonsten av "obehöriga" är liktydig med hufvud och bedrägeri. Om man anser att visst kvantum vetande

kontrollerbart genom examen och vissa praktiska färdigheter, ävenledes kontrollerbara, äro de enda nödvändiga kvalifikationerna för läkekonstens utövare, ja, då äro vi inte på rätta vägar.

Men fordrar man, att den verkligt gode läkaren vid sidan av sina kunskaper och färdigheter även måtte vara konstnär och begärd att ständigt förtärd handla på intuition, och förstått man hur litet vetenskaplighet det ofta åter ligger bakom den praktiska läkarens dagliga verksamhet, blir man icke så bombarsk på legitimationens överlägsenhet.

Det är även de etiska reglerna för läkarens handlande, som spela en oförliknlig roll i utredandet av vad som är kvacksalveri eller inte, och brott emot dem kan förekomma både med och utan legitimation.

Medicin är, säger professor Hans Meck, historien om mänskliga villfarelsen. All tid har haft en vetenskaplighet att tro, att den suttit inne med den slutliga sanningen. Många s. k. kvacksalverimetoder synes visserligen öso läkare dråktiga. Men, säger aposteln Paulus i I Kor. 1:27: "Gud utväljer den dråktigaste att förbylla de vise."

I Romans kaffehandel
 Regeringstagen 28 a,
 får Ni det bästa KAFFET
 Ring på telefon 7149, Norr 71 14
 Ni får det prompt hemskat.

Det förföll Cina som klängorna klädd i sin mera denna äga på sitt minskorna undanå sig på hennes fötter. Hon höll i samma steg med brodern. Det kändes tyngre att gå vid hans sida. Han bar så stort den vita mössan på sitt blonda hår — och så var han väl klädd.

De mötte två unga flickor med uppståndande parsellor. August blickade uppåt. Cina undrade om deras skrämt gädda hennes klängor? Hon såg från sidan upp till brodern. Han var vid i ansiktet, sig förargad ut och skyndade på sina steg.

De stannade framför skobyggnaden.
 — Skolan är belägen i övre våningen, sade August, spring du först upp för trapporna, jag kommer genast efter.

Cina sprang. I förtagan stannade hon och blickade efter brodern. Han var försvunnen. Varför kom han inte? Hon väntade. Ingen kom. Hennes strupe kändes som sammansnodd, han hade gått bort och följt henne ensam. Då grep henne en känsla av gränslös övergivenhet; hon höll på att brista i gråt. Men plösslåg sig hon sin dröm för sig — där mamma kändes stodo överfalla med vackra, dofande blommor.

Kanske Gud ändå ej hade övergivit henne?

Bestämt sköt hon upp ören och steg in i en hatt, där väggarna voro uppsatta vid öfren. Hennes hjärta behållde så lät att det stannade i öronen.

— Vad heter du? Föreläsningens Westerstråle stod vänligt leende framför henne.

— Lucina Hagman.
 — Vad vill du min lilla flicka?
 — Jag vill komma i skolan, svarade Cina med klar stämma.

Hon höjde blicken och fröken Westerstråle såg i ett par underbart djupa, stråländögon.

— Du har föresatt dig mitt barn, sade föreläsningens, inträdesexamen har redan börjat. Men ligg av dig hatten och stig in. Magister Roon frågar dig sedan de andra flickorna Nivvi förbörde dem.

Till sin blev Cina utproppad. Som i en dröm gick hon över golvet — hon fruktade att flickorna skulle skrämt så hennes stora klängor — men ingen skrämdes.

Hon fick inte inman till förhöret i katekesen och räknade flera tal på en griffvalv. Hon redde sig utmärkt. Fröken Westerstråle sade uppmuntran till det bleka flickan: — Du är godkänd i examen. I morgon kl 9 får du komma till skolan.

Vid dessa ord föll en föromående Frid i Cinas uppnåda själ. Hennes ögon vidgades, hjärtat slog lugnt. Rummet förföll henne med ens så högt och ljusst, och i föreläsningens ögon lysta det som varmaste solken. Hon glömde hela världens och mammas klängor för den allt omfattande tanken: I morgon får jag börja min skolgång.

Riksdagshusets nya freskomålningar.

(Forts. fr. sid. 1).

en man i Paulis äldre åttager sig ett arbete, som fördrar en sådan underordning av den egen personligheten, samtidigt som det är så krävande, kan blott väcka den varmaste sympati.

Med detta betecknas som en näring av fin ridderlighet mot en bortgången konstnärskamrat och strävan att underordna sig själv en värdfull sak. Kanhända har Pauli desutom drivits av lust att opponera mot Konstakademien och visa, att dess avrådande uttalande saknade grund. Huru som helst har Pauli lyckats åstadkomma, att besökaren i andra kamraren verkligen känner sig vara i ett vis menig Törnemannsknutt, på alla sids omgiven av Törnemanns konst. De fem freskomålningarna, som äro mede att störa en apoteos till Sveriges näringar, ha fått en huvudsakligen Törnemannsknutt. Väl kan det vara sant, att ett och annat nog blivit livligare och glansfullare, om Törnemann gjort det själv — t. ex. färgerna över det skånska landskapet, som nu kanske äro något torra, och den stora figuren i bergsvagnen, som nu möjligen kan tillivas en viss stelhet. Men på det hela taget ha Törnemanns intentioner, trots alla svårigheter, så troget följts, att målningarna väsentligen fått hans prägel. Fyra av dessa bilder: Göteborgs fyrmå, Vårt trå, Vårt järn, Skånes jord äro enligt Törnemanns sista skisser, under det att den femte i denna sista serie, Trollhättans vattenfall, icke kommit till utförande, utan av Pauli utbytts mot en skiss ur den första, en gång försvunna och sedermera återutnå serien, framställande Norrskens. Anledningen till att Pauli förfärit sålunda äro, dels att Törnemanns skiss Trollhättan så lita passade de in i fältet, att en större omarbetning av densamma blivit nödvändig, och en sådan helst borde gjorts av uppmannens själv, samt dels att Pauli fann Norrskens, som den högt uppskattade, vara en både värdig och passande pendang till Vårkäns, som sitter mitt emot. Det har anmärkts, att Törnemann hållit sina sista målningar så mycket ljusare i färgen än de äldre. Men Törnemann ville ju ha dem lättare i tonen för att därigenom så mycket mer framhålla mustigheterna de äldre, och synnerligen emellan dessa fem färgliga djupare in i vägnerna än de andra tre och sländra kring luftigare färger. Dessutom beaktade de en helt annan epok av Törnemanns konstnärskap. Den största svårighet, som uppmottat sig såväl först för Törnemann som sedan för Pauli, torde ha varit den omständigheten, att andra kamraren som beklamt är det arkitektoniskt mest misslyckade rum, man gärna kan tänka sig. Det är inte godt att få en så vackra målningar att göras sig, när de omgivas av det allra tvärligaste snickeriarbete och av färger, som framkalla ryssningar av ölust. Man påminner sig, att Törnemann en gång i världen, 1914, fick i uppdrag att bemåla fälten i förbindelse med ändring av färgen på tråvirket i kamraren, och undrar om icke denna goda tanke än en gång skulle uppgåtas. En utmärkt ansats i den vägen har gjorts i det egenligen arkitekter Pauli, Georg Paulis son — funnit på, att man skulle bestyrka tråvirket allra närmast intill freskerna med en luftig blå färg, som står förtärfärligt, framhållande konstverken. Det skulle förmodligen bli ännu bättre, om den ytterliga blå färgen tilläts breda ut sig mer. Därmed vore redan mycket vunnit. På sina håll befarades, att bänkraderna på läktarna skulle bortskydda målningarna, så har dock ej blivit fallat.

Mötesplatsen

F. K. R:s Centralstyrelsemöte

hölls i Stockholm, den 28 november enligt förut tillkännagivet program och med livlig anslutning.

Vid mötets början valdes fru Ann Margret Holmgren till Riksförbundets hederledamot.

Efter hovrättsnotarie Elisabeth Nilssons föredrag om Gitt kvinnans ställning i samhällslifvet antogs samma resolution, som av Skåneförbundet av F. K. P. R. antagits i Esöv, vilken resolution återfinnes i Tidevarvet n: 47.

Centralstyrelsen beslö, på grund av en hemställan från Stockholmsförbundet (se Tidevarvet n: 48) att ingångsätta en utredning över de åtgärder, som i vårt land vidtagas för omhändertagande av psykiiskt undermåliga barn och ungdom, före, under och efter skolldagen, samt över i vilken utsträckning undervisning i acauthylligen förekommer i landets skolor. Saken uppdrogs åt Centralstyrelsens s. k. Lövdrivartskott, bestående av fröken Hesselgren, doktor Nilsson och advokat Andén. Utskottet utökades nu med två medlemmar, fru Märta Tamn-Götling, Uppsala, och doktor Gertr Söderberg, Stockholm.

De flesta av mötesdeltagarna stannade kvar öfver den gemensamma middagen och det därpå följande samkvämet i Sophie Hagmans våning, varvid även voro inbjudna andra intresserade, än de, som tillhöro Centralstyrelsen, främst Ann Margret Holmgren.

Lektor Emilia Fogelklouvs föredrag om Skiktivet och de politiska linjerna, som förhöres med stort intresse och erkännande, kommer att på näret delgivas Tidevarvets läsekräs.

Däremot skulle de äldre verken, Engelbrekt och Torgny Hagman, kunna framställt klarare genom något diskret anordning av elektrisk belysning. Om man betänkar allt, som varit att övervinna för att slutligen få dessa fresker fullbordade, och allt, som är ägnat att förvärga deras verkan, måste man förvärna sig öfver det starka skötselstycket de trots allt förmå ge. Törnemanns skisser måtte ha en märkvärdig kraft, och man önskar, att de alltid skola förvaras till tillgängliga, helst upphängda på lämplig plats inom riksdagshuset.

Av Engelbrekt finnes som vi veta en dubbel i olja, en gång i tiden skänkt till Norra Latinalöverket av skolkamraterna Hans Lagerlöf och Axel Törneman. I fru Törnemanns öga finns en ojemlighet av samma storlek och alldeles likadana som riksdagshusets Torgny Hagman. Det är den enda stora Törnemannska monumentalmålning, som fortfarande är att förvärvas, och som väntar sin donator. Måtte den komma i en värdig lokal, och måtte inte detta dröja så länge, att den tar skada, hopprallad som den nu ligger.

Livet är kort, och vad vi skola göra, borde vi göra snart. Inland kommer ont av att uppskjutas. Mot Axel Törnemann förvärgades grov skada i den riktningen. Men så mycket som en människa och en konstnär kan göra för att reparera en sådan skada, har Georg Pauli gjort. De ha båda, var och en genom olika egenskaper, den ene med sin talang och sin inspiration, den andre med sitt tekniska kunnande och sin försynighet, uti riksdagshusets nya freskomålningar smulstillsammans till en lyckig enhet.

Frismnade Kvinnor i Västerås.

Föreningen Frismnade Kvinnor i Västerås hade sammanträdde onsdagen den 24 november, varvid en medlem, fru Gerda Berling, berättade om en av Finlandas största kvinnor i nutiden, den första kvinnan i den finna landtagen, Lucia Hagman. Talarrämn, som är släkt med fröken Hagman och där för närmare har följt henne i hennes livsverk, gav en levande framställning af fröken Hagmans som finska samfundet av vad en människa kan hinna utträtta, om hennes hjärta är varm och sinnet spänstigt. Hon framställde skolans moder, som kvinnoakademiens förordande under många år, som skriftställarna och talarrämn.

Margareta Skog

Fogelstadsofuo.

Ungefär 25 stycken av de medlemmar i Fogelstadförbundet, som befinna sig i Stockholm med omnejd samlades på måndagskvällen till ett litet samkväm eller diskussionsafton eller vad man nu vill kalla det på Tidevarvets lokaler. Alla kursur voro representerade och samvaron blev i all sin enkelhet hjärtlig och gemytlig.

När den lekamliga valtagningen i form av te och dopp var undanstädd, följde en livlig diskussion med anledning av de artiklar: "Tankeställare inför Åktemålet" av advokat Eva Andén, som nyligen sått införda i Tidevarvet. Diskussionen inleddes av fru Hulda Diskon och flera inlägg gjordes av advokat Andén, doktor Aida Nilsson, fröken Kerstin Hesselgren, lektor Honorine Hermelin, fröken Ebba Holgerson, fru Rut Adler, fröken Anna Peterson, Uppsala, fröken Brita Gustavsson, fru Elsa Nordlund m. fl.

Diskussionen blev lång och livlig och var för lång tid på kvällen, innan programets sista punkt, sång av en för tillfället hoppsatt kör av ungdomsgruppen och sällskapet bröt upp.

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbetet för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell. Säljes äro med K. F. Hallager. Levereras till svenska ståtliga institutioner. Överbordets läse-rättseningsapparat med korta rader till kan ordala en bättre och billigare nämnd. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan komplet med randapparat för ägvt stökning. Nyhet: Are läsestickmaskin. Nummerns världsberömda tryckmaskiner med fullgör. Består genomt.

NORDISKA TEXTILKOMPARIET

Vasagatan 15-17, STOCKHOLM.

Kolstrejken är slut —

eller snarare, den håller på att gå ut efter sju månaders kamp och pina.

De sista sats har varit omröstningen utel. i gruvdistriktet angående ett regerings medlingsförslag. Detta gick ut på omedelbart upptagande av arbetet under pågående förhandlingar om distriktsavtal, med en viss mininimel som villkor. Den skånska kommittén hade i detta medlingsförslaget alltså minnat de båda huvudpunkter, som den kommitté för 1915 utvald och 7-timmarsdag. Arbetet under nästföljande heli prigrivits åt distriktsavtalet.

Den eftergitt som regeringen avvisat gruvgrävna, var uppträttande av en riksnämnd, en skiljedomstol med befohått till i kontrollera och revidera distriktsavtalen och se till, att dessa stoda i överensstämmelse med vissa "standard"-principer, egvalligen med svenska på löner. Den skånska kommittén varvade, att en omfällning av gruvdistriktet efter moderna rationella principer omedelbart tog sin början.

Emellertid förstärktes detta medlingsförslag genom distrikternas omröstning. Det ligger desperation i detta avslag vid en tidpunkt, då 1/3 av de strejkande arbetare till arbetet på gruvgrävna sällskore. Och efteråt har återströmningen till arbetet förgår med alltför lång hastighet, så att nu omkring 20,000 äro i arbete av de 1,000,000 strejkande.

De distriktsavtal, som nu undas för undan gripas upp, vika 2 till 3 timmar utskickat arbetstid, 7/8 eller 8 timmar. 7-timmarsdag, som tillämpades genom oerhörda kraftförluster i den stora strejken 1921, är således åter förklarad.

Det är knappast utsländigt att försöka sänka sig stämningen i gruvdistriktet. Siffrorna tala ett frokostvärt språk. Mot 2,100 miljoner förlust i löner så extra utgifter för fattigvård på 102 1/2 mill. Alla reserver fördräas — långt utanför gruvarbetarförbundet. Så har t. ex. Jämsvagnsmanförbundet i sin förordande behållnars på 45 mill. lyrt i skott på c:a 26 mill. Men väst är säkert desperationen av det fullständiga nedslaget efter denna försvärdade strid, där allt satts in.

Skävt från liberalt som från socialdemokratiskt håll har för arbetarnas egen skull gruvarbetarfederationens ledare på det skarpaste klandrats för att ha förlängt denna föroländande och hopplösa strid utöver "vad människ och möjligt är". Federationens ledning är utpräglat kommunistiskt. Cook, som just avrest till Moskva som representant vid ryska fackverksamhetskongressen, har i detta förklarats att distriktsförordningarna inte bekräfta tyda fred. Han har alltså framträdit som en strid, som inte gädder gruvdistriktet, utan den är riktad mot det samhälle, som är, som nöjer sig med att naturens samhällsöfver bestans av enkald, som dels taga odäglig del av vinsten, dels kunna förhöra deras rationella utnyttjande.

I denna strid mot det betydande samhället vägar han tydligen också räkna med desperationen och martyriet, d. v. s. vad som i detta fall kallas nedslaget, en så maktigt faktor.

Magsyra, halsbränna och kvalningar

tar man bort med ettigas Frukt-salt-Sanarin som på samma gång renar och upplösar blodet, utvärder den skadliga ursubstanzen från kroppen, befräm magsyran och tarmarna från oöjnligen ämnen, gifter som måste bort.

Frukt-salt-Sanarin bör man alltid ha i sitt hem för användning vid behov. Pris per fl. kr. 2.50 säljes i apotek, hos drogeri och färghandlare m. fl.

Cederström Tebe, Fabrik, Stockholm

**FÖRSÄKRING
 SKANKER
 TRYGGHET**

**FOLKET
 Livförsäkring
 SAMARBETE
 Brand-Olycks-
 Fällis-Garanti-
 Bil-försäkring**

**Kooperationens Försäkrings-Anstalter
 Kungsgatan 5 • Stockholm**

BREVLAGA.

H — n torde för Tidevarvets redaktion uppgiva namn och adress. Anonyma inlägg i diskussionen införas icke.

Maria Dehn